Ціна 1 крб.

ПЕРЕЦЬ

№ 11 (22) 1943 р. ЖУРНАЛ САТИРИ Й ГУМОРУ РІК ВИДАННЯ II

Малюнок Б. Фрідкіна.

Мазурка під гітлерівську дудку:

(Виконує ген. Сікорський).

В «Історії України» петлюрівця Д. Дорошенка вміщено малюнки нібито старовинних українських горщиків... із знаком свастики на денцях.

Малюнок Ю. Ганфа.

ДОРОШЕНКО. — Цей стародавній сосуд ясно показує духовний зв'язок німецької культури з українською.

І СЕРЦЕ ОДПОЧИНЕ...

В одному українському селі на паркані старостиної садиби з'явилось таке оголошення:

«Сьогодні відбудеться вечір роковин Тараса Шевченка. Балакатиме пан Сокирчук. Люб'язно просимо шановну громаду прибути обов'язково. За неявку...»

Але з невідомих нам міркувань слова «за неявку» на оголошенні були замазані.

Люди читали і не вірили, що «пан Сокирчук балакатиме про Тараса», а не про «погані порядки» в своїх володіннях. Проте, всі погодились піти і послухати. Адже в запрошенні не попереджено, щоб приходили з поросям чи гускою, немає загрози тим, хто визнає за краще лишитись удома. Тим паче, говоритиме пан «новий»: він тільки місяць тому прибув з Німеччини, а сам, кажуть німці, українець, родом з Галичини...

За столом президії сидів тонкий і високий, мов дишло, Сокирчук; ліворуч від нього — пихатий німець з дірявим вухом, а праворуч — сільський староста з рідкими пастовбурченими вусиками, схожий на кошеня.

Пан Сокирчук діждався тиші й почав:

— Високошановні пани й добродії! Сьогодні я балакатиму про нашого вельмишанованого поета Тараса Шевченка. Ми допіру зійшлись відзначити роковини його діяльності. Я хочу побалакати про його вірші. Шевченко пише дуже модерно, люксусово і гарно, що значить у перекладі на нашу мову — зер гут. Він надзвичайно файно малює нам українське село. Ласкаво прошу вашої уваги до такого от вірша. Поезія — перша кляса. Слухайте:

«Село. І серце одпочине.
Село на нашій Україні...»

В цей час десь із темного кутка донісся голос:

— А скажіть нам, пане, як це розуміти «на нашій»?

— Гм... На нашій ... — затявся Сокирчук. — Це значить.. Ну, та це не варто уваги, «на нашій» чи «на вашій»... Головне ж бо інше. Ану, послухайте ще раз:

«Село. І серце одпочине...»

— А ви давно, пане, приїхали в ці краї? — спитав уже хтось інший, не зрозумівши, мабуть, попередніх пояснень доповідача.

Сокирчук кілька разів нервово хилитнувся на обидва боки: спершу до німця, потім до старости і навпаки. На язиці в нього застрибали, готові зірватися, малопоетичні слова. Але пан балакач, себто доповідач, переміг спокусу і продовжував солоденьким тенорочком:

— Але ж бо, панове, це не стосується мого реферату про цього, як його... ага... про поета Шевченка. Коли приїхав?.. Чого приїхав? Настійно прошу шановну громаду ще раз звернути увагу на такий рядок, де вищезгаданий пан Шевченко малює дуже правдиву картину:

«Село. І серце одпочине...»

В цю мить хтось із задніх рядів пошпурив в президію кілька цеглин. Одна з них влучила прямісінько в сокирчуків лоб, від чого він раптом взявся здоровенною гулею, а панові балакачеві чомусь захотілося простягтися під столом. Німець же навпаки пружиною підскочив з лави, вихопив револьвер. Але з тих же задніх рядів пролунав постріл, і він, тобто німець з дірявим вухом і з свіжою діркою в лобі, беркицьнув на підлогу... На цьому й закінчилась ділова частина вечора, де балакав пан Сокирчук.

А так — через місяць в одній поганенькій газетці з'явилась критична розвідка пана Сокирчука про те, що «Шевченко не може величатись великим поетом: він бо неправдиво зображає українське село». Як доказ, автор статті процитував уже згадані нами рядки: «Село. І серце одпочине...»

Максим ШПИЛЬКА.

„СВІТОВА ПАНОРАМА“

Перед німецьким комендантом стояв похмурий чолов'яга. В руках він тримав апарат-скриню з написом: «Світова панорама».

— Так ти просиш дозволу показувати цю штуку по селах?—спитав комендант, підозріло оглядаючи апарат. — А чи немає тут якоїнебудь більшовицької пропаганди?

— Яка ж тут пропаганда, ваше благородіє? — відповів власник панорами. — Коли хочете, можете глянуть. Найневинніші малюнки дореволюційного періоду.

Комендант на власні очі переконався, що репертуар «Світової панорами» і справді не має нічого спільного з будьякою пропагандою. Невеличкі будинки, худоба, річки, гаї, сади, якісь невиразні пейзажі— все це було далеке і від війни і від політики.

— Людей морочиш, — удавано суворо сказав комендант, задоволений оглядом. — Ти б краще, голубе, назвав свою коробку світовою халтурою..

— Кожному їсти хочеться, ваше благородіє, — похмуро відповів чолов'яга. — Так що дозвольте...

— Гаразд, — погодився комендант, — іди одержуй дозвіл.

Того ж дня в одному з сіл району відбулася перша демонстрація «Світової панорами».

— За карбованець, вигукував чолов'яга,—можна побачити все, що діється на світі! Підходьте по одному. Не штовхайтесь, на мої дива надивляйтесь!..

Першою підійшла моторна тітка

— А куди тут дивитись? — простягаючи карбованця панорамщикові, спитала вона.

— Ось сюди, тітонько, в оцю дірку; — показав він. — Прошу... «На Кубані. Марширують німецькі переможні війська».

— Річку бачу, — відповіла тітка. — А де ж німецьке військо?

— Хіба не бачиш? Ану дай я гляну... Ясно. Німців тут бути не може. Червона Армія їх усіх у річці Кубані потопила... Ну, давай далі... «Німецьке місто Кенігсберг».

— Та тут же ніякого міста не видно. Велика купа битої цегли і все...

— Так це ж і є німецьке місто Кенігсберг після нальоту радянської авіації... А тепер, тітонько, глянь сюди ще. Дивись—«Німецько-італійські війська в Тунісі».

— Та тут же верблюд!..

— А тобі що, війська потрібні? Вони ж здалися англійцям та американцям у полон. Одна тільки тварина в Тунісі лишилася, та й та верблюд. Ну, далі... «Ніч у Берліні. Гітлер розмовляє з маршалом Герінгом».

— Нічого не бачу.

— Ясно. В Берліні ж затемнення.

— А Гітлер з Герінгом де?

— У бомбосховищі.

— Чого ж вони поховалися, коли літаків не видно.

— А ти, тітко, не турбуйся, англійці ще прилетять... А як тобі подобається оцей малюночок: «Боєприпаси для німецької армії»?

— Залізницю бачу, а боєприпасів щось не видно.

— А цією залізницею йде поїзд із боєприпасами.

— А де ж той поїзд?

— Там, де й боєприпаси: наші партизани висадили в повітря. Понятно? Та що ти прикипіла до картини. Хіба кого із знайомих партизанів побачила?

...Майже все село переглянуло «Світову панораму». Навіть дев'яностолітній дід Кіндрат і той не витримав Зліз із печі і позачергово познайомився з усіма світовими новинами.

— Малюнки ті, мабуть, наш Рябко хвостом малював, коли мух ганяв, — сказав старий, — а пояснюєш ти й справді інтересно. Ану давай ще раз...

— Е ні, діду,—запротестували присутні, — дайте й нам глянути, а ви вже пояснення збоку послухайте.

І так аж до пізнього вечора не розходився народ від «Світової панорами». Коли ж нагодився сюди поліцай і хотів розігнати цікавих, власник панорами пред'явив йому комендантський дозвіл.

— Ану, покажи й мені, що то воно за штука, — попросив тоді поліцай.

— Пізно вже, — відповів демонстратор. — Сонце сіло, а моя панорама не електрифікована. Приходьте, пане поліцаю, якось іншим разом...

Дід МАКАР.

З ПРОМОВИ ГЕББЕЛЬСА
(Після чергового англійського нальоту)

Вантаж на десять тисяч тонн!
Та це ж британський моветон.
А втім—цілком незначна шкода:
Немає двох заводів Шкода.

ЗЛАЗЬТЕ, ПРИЇХАЛИ!

Німецький комендант великого села Глибокий Яр, молодий барон фон Кнабе написав своїм батькам до Мюнхена:

«Відкиньте всякий страх і приїжджайте сюди. В радіусі двохсот кілометрів про партизанів ні слуху, ні духу. Мої гренадери навели тут повний порядок. Маєток у чудовому стані. Робочої худоби—триста українських мужиків. Є й воли. Чудовий парк. Ставок із дзеркальними коропами. Багатства маєтку незліченні».

Поміщик барон фон Кнабе зібрався негайно ж з дружиною, двома дочками і камердинером. На вокзалі їх зустрів сам комендант на машині. Паміщиця й дочки ахали й охали від краси пейзажів. Батько з сином вели суто господарські розмови. Машина м'яко зашурхотіла по гравію головної алеї великого парку. Здалеку блиснула вода тихого ставу, поросло з боку алеї густим очеретом. Не доїжджаючи ставу, машина зупинилася: спустили обидві камери задніх коліс. В цю мить з очерету вискочило з десяток добре озброєних партизанів й оточило машину. Один з них рвонув дверцята і направивши автомат на переляканих сідоків, звернувся до них досить пристойною німецькою мовою:

— Злазьте, панове. Приїхали!..

НА БЕРЛІНСЬКОМУ ЦВИНТАРІ

Малюнок С. Самума.

— Кого там знов убили?
—Проходь, проходь, кого треба, того й убили...

ЛЮДСЬКА КОМЕДІЯ
(Майже за класиками)

Малюнки Ю. Ганфа.

Людина, що втратила свою тінь.

Людина, що втратила імперію.

Людина, що втратила розум.

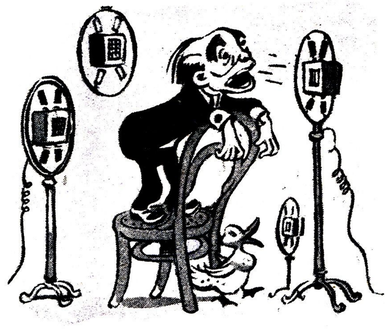

Людина, що втратила сором.

Людина, що втратила честь.

Людина, що сміється.

СКОРОЧЕННЯ

Щоб людей своїх дурити,
Щоб замилять очі їм,
Всі воєнні невдачі
Гітлер зве скороченням.

Німці зовсім не тікали,
Волгою відмочені...
То лише фронти на Сході
Планово скорочені.

Не було і втрат ніяких,
За словами точними,
Тільки мільон солдатів
З армії скорочені.

Хвалені війська німецькі
Не були й оточені —
З ста дванадцяти дивізій
Чисто всі скорочені.

В своїх зведеннях пілюлі
Гітлер позолочує,
А міста одне за одним
Вже ось рік скорочує.

Строки взять Москву червону
Вже давно прострочені,
Значить, видно, що і руки
В Гітлера вкорочені.

Будем добре німців бити
За усі їх злочини,
Доки аж у них не буде
Гітлера скорочено.

Федір СКЛЯР.

ПОРТРЕТ

Відомий снайпер Мусій Давискиба лежить під кущем і скаржиться товаришеві:

— Третій день лежу і міркую,—що мені робить? Ти собі дивишся і цокаєш, у тебе справа звичайна, укладай німців, а стань на моє місце...

— Я розумію...

— Може в мене від цих думок і невдачі збільшуються. Все таки думки стрибають і не та сила спостережливості.

Давискиба зітхає і витягає з кишені купу листів.

— Усе пишуть?—питає товариш, не відводячи погляду від оптики. —І невже таке враження від портрета?

— Таке,—каже Мусій,—недарма я того художника з цапиною борідкою боявся. Хіба ж я такий? Це ж якийсь молодий брюнет на портреті. Ось і пішли листи з різних кінців, дівчата шлють хусточки, маленькі фотографії і просять відповідать. А мені сорок третій, в мене жінка і дві дочки. Я не вмію на таку купу листів відповідати...

— Становище,—співчуває товариш,—від такої кореспонденції голова запаморочиться. І всі з карточками?

— Дивись!

Мусій розкладає на траві півтора десятка маленьких фотографій. В синє безхмарне небо дивляться усміхнені і насторожені, прижмурені і насмішкуваті дівочі очі.

— Оце з Ашхабада... —каже Мусій ніжно,—а оце евакуйована, мінська. Полею кличуть... І чого вони мене мучать, я ж на листи ледачий.

Він дбайливо збирає фотографії.

— Я вам пораджу,—каже товариш.—Я вам в цій справі допоможу...

— За мене напишеш?

— Ні, ні!—хіба це чесно за іншого відповідать. Ні, ні, ви самі будете. Ви, як в німця влучите, кажіть собі — це за мінську, в другого—це за ашхабадську.., які у вас ще е?

...І ось вони четвертий день не повертаються в частину. Йде їм удача, щастить, не охота з долею жартувати, кружляють друзі, міняють місця, б'ють німця.

— Це за яку?

— За Ніну, за Ніну з Омська.

— Чудова дівчина. Коли б вона знала, який постріл.

— Зараз за цю ударимо, за цю, що з Коканда, ім'я важке, потім скажу...

Уже кінчався четвертий день, коли товариш посміхнувся:

— А ось зараз, знаєте за кого я німця покладу?

— Звідки ж мені знать?

— Я зараз німця за вашу дружину покладу. Ось за кого.

І він швидко зникає.

— Ось це хлопець! Такого в хату не пускай, швидко жінку одіб'є.

Він прислухається. Пострілу нема. Чекає. Насторожується. Зліва промигтіло щось темне.

— Слово чести, фріц!—непокоїться Мусій. —Щастить йому.

Він ледве стримується, щоб не вистрелити. Та хіба це чесно відповідать за іншого. Усе ще тихо. Так минає десять хвилин. І ось з'являється друг. Він повзе по траві, перед ним квохче гладкий німець.

— Сам до мене прийшов!—зітхає товариш.

— Ех ти, зальотник, — сміється Мусій, — а ще до моєї жінки горнутись хотів. Тягни його в частину, а за свою Домаху я сам постріляю...

Юхим МАРТИЧ.

КОЗОДОЙ

Хто сказав, що на війні тільки стогнуть та плачуть? Брехня! З тугою в грудях ворога не поб'еш. Лише той, хто з смерті сміється, добре з німцями б'ється. Це факт.

У лісі ми завели такий звичай: перед боєм я починаю розповідати щось веселеньке: про бабу, яка діду в гріхах сповідалася, чи про ченця, якого пшоно товкти в ступі заставили, щоб до чужих жінок не ходив. Хлопці регочуть, до кінця мою байку слухати хочуть, а я нарочито всього не розказую, йти в атаку наказую.

— Повернемося в бою,—кажу,—тоді докажу.

Може б і загинув котрийсь у бою, та байку ж дослухать треба мою. І хлопці всі як один з бою живі повертаються...

...Та «Козодой» це не байка, а правда. У моєму селі був такий факт; про це складено акт.

Мав я куму Одарку Рогозу, а кума моя мала козу. Ну й послав кумі бог скотину! На селі не було, мать, людини, яку б та коза на рогах не помотала. І, головне, б'е, як то кажуть, «не взирая на лиця». Постраждав від неї сам голова Перепелиця. Про ту козу таке люди казали: то мав народиться чорт, та півні заспівали... Діти від неї як од колгоспного бугая тікали. Лише Одарка вміла козі годить, знала, як її подоїть.

Ну отож почалась війна. Німці в село прийшли. Люди, хто зміг, з села пішли. Хліб забрали, худобу погнали. Лише Одарчину козу не взяли. Чи ж кози тоді в думці були?

Одно слово, зосталась Одарчина коза в німців.

Призначили в селі коменданта, якогось Трінкенблаза. Той видав наказ: негайно дістати комендантові літр молока.

А де ж молоко те дістати? Не йти ж за Дон корів доганяти?

На той гріх комендант побачив козу. Ти, лихая година! Каже: «Я буду пити козине». От таке! Хто ж ту козу подоїть, молоком німця напоїть?

Знають баби, що з козою нічого не вдіють, і комендантові кажуть, що, мовляв, козу доїти не вміють. Той аж посинів від гніву.

— Глюпий швайн, руський баба. Їх треба всьому учить. Я зараз покажу вам, як кіз треба доїть!

І комендант засукав рукава. Мабуть у Німеччині ферму мав, по господарству все знав. Дійничку в руки як полагається взяв. Підійшов до кози. Ну, тут і сталось. Бо коза ж та мотала рогами кого попало, як я уже казав, «не взирая на лиця». Покотилася з рук коменданта дійниця. Почала коза його бить. Головою, ногами, хвостом і рогами. Злякавсь Трінкенблаз, кинувсь тікати, а коза за ним через двір, до самої хати. З ніг німця збила, на землю звалила. Зубами його рве і як навіжена—мме-е-е!.

Люди бачать той цирк, від сміху згинаються. Мабуть з годину коза над німцем знущалася, по всьому селі за ним ганялася. Нарешті, од неї він втік на колгоспний тік.

Того ж дня козу німці прилюдно повісили.

З того часу прозвали люди коменданта «Козодоєм».

І який би наказ не підписав Трінкенблаз, люди знизу допишуть йому «Козодоя». А діти, коли комендант по вулиці йде, в ряд стають, і в один голос дудуть:

«По вулиці мостовой
Іде німець «Козодой».

Комендант спочатку думав, що то вони роблять з поваги до його персони, а як розкумекав, розгнівався дуже. Почав дітей ганять, з автомата стрілять. Та од прізвиська не одкупився, не одіб'ється. Мов смола до чобота, пристав до Трінкенблаза отой «Козодой» на все життя.

Та на німцеве щастя життя в нього було недовге. Вбили «Козодоя» партизани. Люди аж жалкували. Всього місяць з німця вони поглузували.

Гордій СМІШКА.

МУКИ МОРАЛЛЄРА

Є в світі країна Ельзас, у цій країні є місто Страсбург, у цьому місті є редакція гітлерівської газети «Штрасбургер цайтунг», а в цій редакції сидить собі редактор, прізвище якого Мораллер,—перший гітлерівець між ельзаськими гітлерівцями, і, як побачимо, перший телепень між націстських телепнів.

Коли жителі Ельзаса почали викладати свої думки на папері й надсилати Мораллерові в вигляді анонімних листів, націстський редактор зовсім очманів.

Нарешті, редактор не витримав і написав на цю тему передову, в якій загрожував авторам листів усіма пекельними муками, що їх тільки може вигадати гестапо.

Але марно: анонімні листи градом падали на його письмовий стіл.

Тоді герр Мораллер вшкварив ще одну передову, від якої весь Страсбург і весь Ельзас і досі ще тримаються за животи.

В цій передовій Мораллер наводить один лист, зміст якого до того цікавий, і—щиро кажучи—переконливий, що ми не можемо відмовити собі в приємності процитувати його:

«Ми, ельзасці,—пише до Мораллера невідомий; але справедливий автор,—вітаємо поразку нікчемної і брудної зграї німецьких солдатів під Сталінградом. З власної глупоти ця зграя пролила свою смердячу кров за Гітлера, цього мерзотника і шахрая. Якщо б можна було воскресити мертвих, як колись за часів Христа, то ми охоче зробили б це і разом з цим набили б їм морди і тут таки на місці пристрелили б їх укупі з Мораллером, якщо він не перестане писати своїх брехливих статтей. Час розплати наближається. Ми знаємо з ким нам доведеться розраховуватись у місті й на селі. Ось тоді тільки ми й поведемо проти вас, ідіотів, блискавичну війну. Цю блискавичну війну ви, як стій, програєте, а ми, ельзасці, будемо переможцями. Хай живе Франція, Англія, Америка, Радянський Союз!»

Процитувавши листа, гітлерівський редактор так закінчив свою безподібну передову:

«Кожний, хто при читанні цих рядків збереже спокій духа, той сміливо може вважати себе більшовиком...»

Турботи Мораллера виявились даремними. Ельзасці, після прочитання цього листа в гітлерівському органі, негайно втратили спокій духа і протягом однієї години (вперше за існування газети) розкупили всі її примірники.

Того ж дня стаття Мораллера з'явилася в вітринах страсбургських магазинів, при чому всі епітети на адресу «нікчемної і брудної зграї німецьких солдатів» та «мерзотника і шахрая Гітлера» були підкреслені.

Дізнавшись про те, гітлерівський редактор схаменувся, та було вже пізно. Адже не міг Мораллер самого себе посадити в тюрму і повісити...

Ярослав ГАЛАН.

ОСТАННЄ ПІКЕ

Малюнок В. Литвиненка.

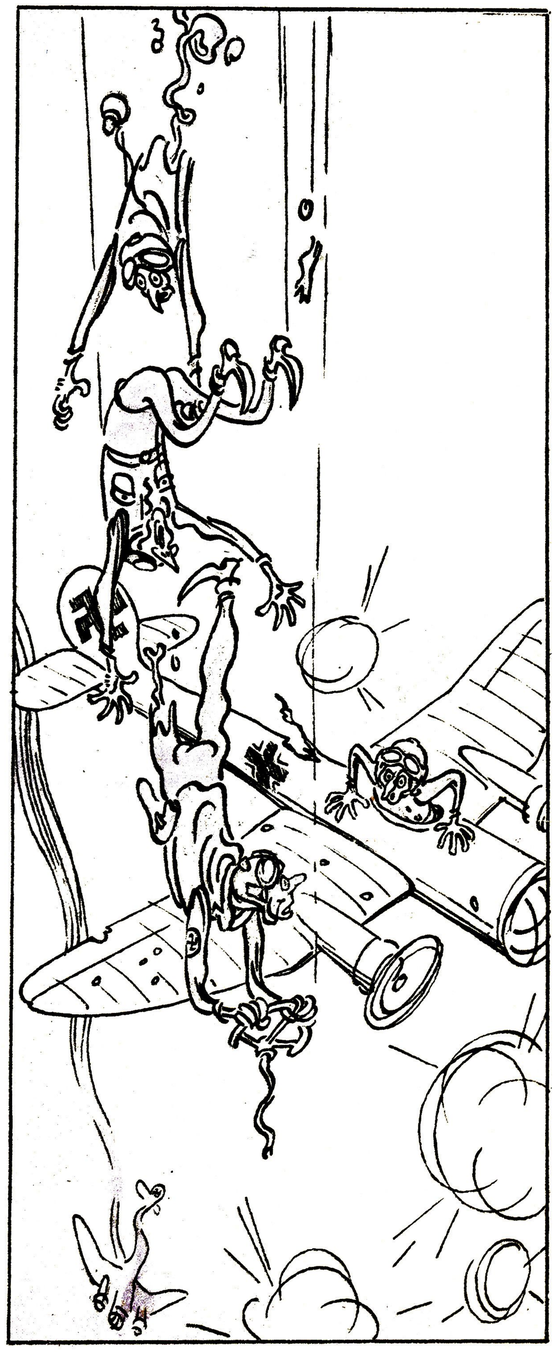

— Фріц, передай командирові ескадрильї, що екіпаж мого «Юнкерса» пішов на зближення з піхотою противника.

ТУДИ Й НАЗАД

Малюнки В. Литвиненка.

Язик Петра до Києва доведе...

Петро «язика» з Києва приведе...

КРАЩЕ ПІЗНО...

Фріц надумав пограбувати Петра, але так, щоб мати якесь виправдання. Він прийшов до нього з автоматом і сказав:

— Хочеш жити, так віддай корову. Ти заперечуєш?

Але Петро був українець: він подумав і сказав:

— Бери корову, а я хочу жити.

Німець, збитий з пантелику, пришелепувато подивився на Петра й пішов з двору. На другий день фріц знову прийшов і хитро сказав:

— Коли не хочеш смерті, давай корову. Ти, здається, заперечуєш?

Петро знову подумав і відказав:

— Ні, я не хочу смерті.

Німець полупав очима, навіть подивився собі у записник і спантеличений пішов з двору. І втретє прийшов фріц до Петра точнісінько в той же самий час. Але на цей раз щойно він переступив поріг, як Петро чикнув його сокирою.

Падаючи на землю з розбитою головою, фріц устиг ще гукнути:

— Тепер ти мені не викрутишся. Я вже надумав: чи ти хочеш жити, чи ні, а корову все одно віддай.

Та це вже були його останні слова.

Йосип ПЕТРЕНКО.

КИЇВСЬКІ НОЧІ

В кабінет начальника київського гестапо вбіг блідий, розгублений адьютант.

— Пане полковнику, сталося щось неймовірне! — випалив він,— Богдан Хмельницький, князь Володимир і Тарас Шевченко зникли в невідомому напрямі...

Начальник лупнув очима:

— Що-о?! Ви збожеволіли, чи п'яні...

— Ні, я, здається, при своїх,—відповів адьютант,—але пам'ятники дійсно зникли...

На Софіївській площі, куди вони прибули на машині, полковник ущипнув себе і мало не скрикнув. Перед ним стояв скелястий п'єдестал пам'ятника Богданові, але самого вершника з булавою не було. В Миколаївському саду й на Володимирській гірці повторилася та ж картина. П'єдестали пам'ятників Шевченкові й Володимирові лякали своєю порожнечею.

...Цілу ніч нишпорили по Києву агенти гестапо. У темному закутку був схоплений панок з плащем і з вусами «під Шевченка». Дізнавшись у чому річ—він злякано перехрестився й промимрив:

— Але ж, перепрошаю, я цілком тілесна, а не бронзова особа... Й крім того, я заступник пана бургомістра і з більшовиком Шевченком нічого спільного не маю.

...Ранком полковника чекав новий сюрприз. Глянувши у вікно, він побачив коло будинку гестапо, на гратчастій огорожі парку, три величезних плакати:

«Веселіє Русі є німців бити!
Князь Володимир».

«Нехай ворог гине!
Богдан Хмельницький».

«Я ріжу все, що німцем зветься!
Тарас Шевченко».

— Знищити! Стерти!—істерично заволав начальник гестапо...

Друга тривожна ніч спадала над містом. Гестапівські застави перетяли всі шляхи з міста й до міста. З Соломенки, Шулявки, Лук'янівки, Печерська доносилася часта стрілянина. Тим часом Подолом, викрешуючи іскри, носився таємничий вершник, якого не брала ні куля, ні граната, й крушив чимсь важким і тупим голови німецьким патрулям.

Посеред Дніпра, ніби по сухому, цілу ніч ходив чоловік у вбранні священника з великим хрестом у руці. Він наздоганяв човни з німецькими солдатами, що вартували на Дніпрі, заносив над ними хрест, і човни, мов камінь, йшли на дно.

Зза університетських колон часто виступала людина з запорізькими вусами й одним ударом плаща навіки пришивала німецькі патрулі до бруку.

Спеціальна комісія медичних експертів, що обстежила кілька десятків убитих на Подолі солдатів, встановила, що у всіх у них черепи були провалені страшним ударом булави Богдана Хмельницького... У витягнених з Дніпра німецьких солдатів слідів насильства виявлено не було. Але на лобах у них було витатуйовано: «Веселіє Русі є німців бити! Князь Володимир»... У вбитих тієї ночі біля університету на грудях були пришпилені записочки без підпису: «Я ріжу все, що німцем зветься!» Графологи гестапо встановили ідентичність руки автора записочок з рукою Тараса Шевченка...

Начальник гестапо з мокрим рушником на лобі сидів у своєму кабінеті. Він часто підносив до голови пістолет, але якась невидима сила відкидала його руку назад. Нарешті, опанувавши себе, полковник рішуче підніс пістолет до скроні. Але цієї хвилини двері злетіли з петель і в кабінет на бронзовому коні в'їхав Богдан Хмельницький.

— А-а-а-а!.. — загримів голос Богдана. — Нарешті, я тебе знайшов, бузувіре!—І Богдан угрів німця булавою по голові. Сніп іскор посипався з полковникових очей. Потім усе завихрилося, потонуло в жовтогарячих, фіолетових, блакитних хвилях і зникло у чорнім провалі...

Начальник гестапо очуняв у госпіталі й одразу ж схопився за голову. Вона була забинтована і від дотику руки мало не розвалилася надвоє.

— Де він?..—простогнав полковник.

— Хто? — залупав очима адьютант...

— Хмельницький!.. Богдан Хмельницький, чорт вас забирай!

— Стоїть на місті...

— А князь Володимир? А Шевченко?..

— Теж не ворушаться, — нічого не розуміючи, відповів адьютант.

— Негайно зв'язати їх і посадовить до нашого льоху!.. Я їх допитуватиму сам.

— Але ж вони бронзові.

— Бронзові?! Ви що, не бачили, як цей Богдан мене тріснув булавою...

— Що ви?.. Який Богдан?.. Не булавою, а каменюкою. Коли ви спали, невідомий злочинець кинув у вікно каменюку й провалив вам голову... Ми вас так сонно-непритомного й привезли до госпіталю...

— Каменюкою, кажете?.. А Богдан, Володимир і Тарас, то був сон?!

— Напевне, що сон, пане полковнику...

— Слава богу, слава богу, — прошепотів полковник і схопився рукою за голову, яка, здалося йому, ось-ось розсипеться на сто тисяч черепків...

Олесь ГРОМОВ.

Максим ЛУЖАНИН

ЧИ ВИ ЧУЛИ?

Дві сусідоньки з Берліна
гомоніли:
—«Чули, Ліна,
Що тепер для всіх жінок
Шиють плаття... із трісок?»
—«А до того ж, фрау Марта,
— Це вже правда, а не жарти —
Борошенце для млинців
Мелють нам із камінців».
— «Що ви, що ви, фрау Ліна!
В мене краща є новина.
Із картопляних лушпин
Роблять нам... ерзац-мужчин».
— «Я страшенно з тіла спала,
Аж спідниця падать стала,
А на чім же їй триматься—
Все ерзаци та ерзаци!».
Ерзац-пиво, ерзац-кава,
Ерзац-фюрер, ерзац-слава...
Ох, яка ж тяжка хвилина!
— «Сумно, Марта!».
— «Сумно, Ліна!»

Переклала Марія ПРИГАРА.

УСЯКІ ВИПАДКИ

1

В одну частину приїхав художник. Він приїхав, щоб малювати портрети кращих розвідників. Командир сказав:

— Ось маєте п'ятнадцять прізвищ—вибирайте. Тільки нашого Мусія Давискиби нема, пішов на завдання і не повернувся.

— Біда, — сказав художник, — тоді я піду і обміркую майбутню картину.

Через деякий час він знову з'явився перед командирським бліндажем.

— Я обміркував. Ось, як я уявляю собі картину про загибель хороброго розвідника...

— Навіщо загибель? — здивувався командир. — Мусій Давискиба повернувся і привів з собою «язика». Саме зараз відбувається допит.

Художник зрадів:

— Це дійсно творчий успіх. Мені було б боляче малювати ту картину. Я краще намалюю, як розвідник прощається з коханою дівчиною.

— І зробите помилку, — посміхнувся командир. — Наш розвідник уже двадцять років, як одружений.

— Тоді ось як я його намалюю, — вирішив художник. — Я намалюю його в дорозі, коли він веде полоненого фріца.

Та тут з бліндажа гукнув сам Мусій Давискиба:

— Ніколи я на це не піду. Щоб моє обличчя поряд з німецьким мерзотником було... Та нізащо в світі! І не просіть!..

2

А ще був такий випадок з одним скрипалем. Коли він вибрався на грузовик, що був замість естради, то над розташуванням частини з'явився «Юнкерс».

Командир вибачився перед скрипалем:

— Доведеться трохи затриматись. А ми його зараз спробуємо збити.

Бійці відкрили вогонь. Німецький бомбардувальник спалахнув і звалився. А в небі лишився бовтатись фріц на парашуті.

— Через скільки він буде тут?—спитав скрипаль неспокійно.

— Хвилин за п'ятнадцять-двадцять.

— Тоді дозвольте продовжувати концерт, я зовсім не хочу, щоб цей розбійник чув мою гру!

3

А в сусідню частину приїхала співачка. Наша, відома, з київської опери. Молода, красива співачка. Тільки вона приїхала не зовсім вдало. На цей вечір була призначена розвідка боєм.

— Ви в нас відпочинете, — сказав командир. — До речі, ми вирішимо, як бути з концертом, бо приміщення в нас тісне і багато людей не потрапить.

Співачка мовила:

— Дійсно з приміщенням у вас не блискуче та я готова співати для кожного бійця окремо.

— Ні, це буде важкувато, — сказав командир, — ми краще зробимо ось як: хто сьогодні відзначиться в бою, той потрапить на ваш перший концерт.

І концерт був призначений на ранок.

Та ранком до співачки знову прийшов командир.

— Ви знаєте, концерт доведеться ще відкласти. У нас затягується ця значна операція. До того ж ми з вами ще не знайшли кращого вирішення. У вчорашньому бою відзначилось стільки бійців, що вони всі ажніяк не потраплять на концерт.

— Тоді я вже не знаю, що робити.

— А я маю пропозицію. Ми виб'ємо німців з села і влаштуємо в школі ваш концерт.

Так вони й зробили. Співачка виступала в напівзруйнованій школі і відчувала себе щасливою, мов співала у великому театрі.

Юхим МАРТИЧ.

ТОТАЛЬНА ЛІРИКА ФРІЦА

Малюнок В. Литвиненка.

Пошлють — не пошлють...
Партизани уб'ють...
Спалить «Катюша»...
Повісять на груші...

ДОЛЯ МУНДИРУ

Вночі Роммеля викликали до телефону.

— Говорить імперський кравець фон-Шпульке. Ваш фельдмаршальський мундир за вашою вимогою я надіслав у Туніс.

— Але він дістався англійцям.

— На жаль це так. Та ви не турбуйтесь. Я можу вислати другий, зовсім новий, ще ненадіваний. Я шив його для фельдмаршала Паулюса. На щастя я не встиг відправити його до Сталінграда.

В цей час здригнулася земля. Поблизу розірвалася англійська бомба.

— К чорту мундир! — сердито крикнув Роммель. — Пришліть мені краще купальні трусики! Дуже потрібні.

ХРЕЩЕННЯ

Майор фон Гольц стояв на березі Дніпра.

— Гей ти! Як тебе там?..—гукнув він на якогось громадянина.— Що це за місцевість?

— Тут, — відповів громадянин,—князь Володимир колись хрестив киян. — І побачивши, що навколо нікого немає, додав:

— А ось тут у 1918 році кияни хрестили німців... Отак!.. — І, двічі перехрестивши майора фон Гольца важкою палицею, киянин штовхнув його тіло з кручі в Дніпро.

З ІТАЛІЙСЬКИХ РОЗМОВ

В музеї, біля статуй Нерона і Муссоліні, стоять двоє.

— Хто з них, сеньоре, більше уславлений?

— Без сумніву, Муссоліні!

— Чому?

— Нерон спалив лише один Рим, а цей всю Італію гробить.

Відповідальний редактор Л. ПАЛАМАРЧУК.

Видавництво ЦК КП(б)У «Радянська Україна».

Малюнок О. Козюренка.

ТРАВЕНЬ У КИЄВІ

Шабаш відьом на Лисій горі

Відкриття сезону на Київському пляжі.